

DOĞUM İSTATİSTİKLERİ HAKKINDA GENEL AÇIKLAMA

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), doğum olaylarına ilişkin bilgileri, 1964 yılında nüfusu en fazla olan 25 il için sağlık personeli aracılığı ile derlemeye başlamıştır. İl sayısı 1981 yılında 49'a çıkartılmıştır. Daha sonra, ileriye dönük plan ve programların yapılabilmesi için doğum olaylarına ilişkin bilgilerin Türkiye genelinde derlenmesi ihtiyacı ortaya çıkmış, bu nedenle ilgili kurum ve kuruluşlarla bir dizi toplantılar yapılarak doğum olaylarına ilişkin bilgilerin "Nüfus Teşkilatları" kanalı ile derlenmesine karar verilerek 1 Kasım 1983 tarihinde doğum istatistiklerinin tüm Türkiye için derlenmesine başlanmıştır.

Ancak, TÜİK tarafından yapılan değerlendirmelerden sonra, bu yöntemle derlenen doğum istatistiklerine ilişkin verilerin idari kayıtlardan eksik ve sağlıklı derlendiği, bundan dolayı doğum istatistiklerinin derlenmesine, yeni bir sistem kuruluncaya kadar 1 Ocak 1986 tarihinde ara verilmiştir.

Merkezi Nüfus İdaresi Sistemi'nin (MERNİS) 2001 yılında on-line uygulamasına geçmesiyle doğum istatistiklerinin bu veri tabanından elde edilmesine karar verilmiştir. Bu amaca yönelik olarak, İçişleri Bakanlığı Nüfus ve Vatandaşlık İşleri Genel Müdürlüğü ile TÜİK arasında 7 Şubat 2006 tarihinde veri değişimine ilişkin bir protokol imzalanmıştır. Bu protokol çerçevesinde, 2001 yılı ve sonrasına ait doğum olaylarına ilişkin bilgiler, MERNİS veri tabanından elde edilerek TÜİK tarafından yayımlanmaya başlanmıştır.

MERNİS veri tabanına 2009 yılından itibaren yansımayan, ancak Sağlık Bakanlığı Ölüm Bildirim Sistemi'nden gelen TÜİK ölüm nedeni verisindeki yeni doğan bebek ölümlerine ait doğum bilgisi doğum verisine eklenmektedir.

Doğum verisi, idari kayıtlara gecikmeli yansıyan yeni kayıtlardan dolayı 5 yıl geriye dönük olarak güncellenmektedir. Bu haber bülteninde, 2014-2018 yıllarına ilişkin doğum istatistiklerinin 31 Mart 2020 tarihi itibarıyla güncellenmiş verileri ile aynı tarih itibarıyla 2019 yılı doğum istatistikleri verilmiştir. Ayrıca, 2001-2008 yılları arasında "doğumun meydana geldiği yere" göre yayımlanan doğum istatistikleri, 2009 yılından itibaren "annenin ikametgah yerine" göre yayımlanmaya başlanmıştır. 2014 yılından itibaren de "TÜİK Dağıtım Veri Tabanı"ndan ilçe bazında sunulmaktadır.

Tanım ve Kavramlar

Canlı doğum: Gebelik süresine bakılmaksızın, bebeğin doğduğu andan itibaren en az birkaç dakika yaşadığı, ağlama, nefes alma ve hareket etme gibi hayat belirtileri gösterdiği doğumdur.

Kaba doğum hızı: Belli bir yıl içinde her bin nüfus başına düşen canlı doğum sayısıdır.

$$KDH = \frac{D}{N} \times 1\ 000$$

KDH: Kaba doğum hızı

D : Doğum sayısı

N : Yıl ortası nüfus

Yaşa özel doğurganlık hızı: Belli bir yaş grubunda bin kadın başına düşen ortalama canlı doğan çocuk sayısıdır.

$$Y\ddot{O}DH = \frac{D_i}{N_i} \times 1\ 000$$

YÖDH : Yaşa özel doğurganlık hızı

D_i : i. yaş grubundaki doğum sayısı

N_i : i. yaş grubundaki yıl ortası kadın nüfus

Adölesan doğurganlık hızı: 15-19 yaş grubunda bin kadın başına düşen ortalama canlı doğan çocuk sayısıdır.

$$ADH = \frac{D_{15-19}}{N_{15-19}} \times 1\ 000$$

ADH : Adölesan doğurganlık hızı

D₁₅₋₁₉ : 15-19 yaş grubundaki canlı doğum sayısı

N₁₅₋₁₉ : 15-19 yaş grubundaki yıl ortası kadın nüfus

Toplam doğurganlık hızı: Bir kadının, doğurgan olduğu dönem olan 15-49 yaş grubunda yaşayacağı ve belirli yaşa özel doğurganlık hızını takip edeceği varsayımı altında doğurabileceği ortalama canlı doğan çocuk sayısıdır.

$$TDH = \sum_{i=15}^{i=49} \frac{D_i}{N_i}$$

TDH: Toplam doğurganlık hızı

D_i : i. yaştaki doğum sayısı

N_i : i. yaştaki yıl ortası kadın nüfus

Yaşı bilinmeyenler, ağırlıklandırma yöntemiyle diğer yaşlara dağıtılmış ve yaşa özel doğurganlık hızları ile toplam doğurganlık hızları ağırlıklandırma yapılmış yaşlar üzerinden hesaplanmıştır.